

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEMREPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **T. Ch. P.,** zastoupen Mgr. Ing. Martinem Říčkou, advokátem se sídlem Vídeňská 23/25, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 2014, č.j. 22 Az 5/2013 - 116,

takto:

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 2014, č. j. 22 Az 5/2013 – 116, **se zrušuje,** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce T. Ch. P. se včas podanou kasační stížností domáhá u Nejvyššího správního soudu vydání rozsudku, kterým by byl zrušen rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 2014, č.j. 22 Az 5/2013 - 116, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně (dále také „krajský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 28. 11. 2014, č.j. 22 Az 5/2013 - 116, zamítl žalobu vietnamského státního příslušníka T. Ch. P. proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 7. 2. 2013, č.j. OAM-17/ZA-ZA06-ZA04-2013, kterým tomuto žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že stěžejní skutečností, o kterou žalobce opíral opodstatněnost své žádosti o udělení mezinárodní ochrany z důvodu hrozícího pronásledování, byly obavy žalobce z trestního stíhání ve Vietnamu při uplatňování politických práv (§ 12 zákona o azylu), které spočívalo v účasti na protivládní demonstraci konané dne 15. 11. 2012.

Žalobce u pohovoru ve správním řízení tvrdil, že se tohoto dne zúčastnil demonstrace na podporu dvou uvězněných zpěváků, při níž byl zadržen policisty, kteří ho sice bez vznesení obvinění druhý den propustili, ale s tím, že jeho stíhání bude pokračovat. Jiných veřejných akcí se však nezúčastňoval a jednalo se tak o ojedinělou účast na demonstraci. V průběhu ústního jednání před krajským soudem dne 16. 1. 2014 však žalobce v částečném rozporu s uvedeným tvrzením uvedl, že nebyl zatčen, ale byl jen sledován a schovával se. Později na základě telefonického kontaktu s příbuznými po roce 2012 se však dozvěděl o tom, že měl být odsouzen za účast na demonstraci k trestu odnětí svobody na dobu 6 měsíců. V podstatě shodně s žalobcem vypovídala i svědkyně T. T. T., manželka žalobce, která též uvedla, že žalobce měl být odsouzen za účast na demonstraci k trestu 6 měsíců odnětí svobody.

Judikatura správních soudů se již vyslovila k otázce, zda jen ojedinělý krok směřující k uplatňování politických práv, je možno považovat za pronásledování za uplatňování politických práv a svobod.

Krajský soud v Hradci Králové v rozsudku ze dne 25. 10. 2005, č. j. 30 Az 18/2005 – 59, již vyslovil, že: *„Pouhá účast žadatele o azyl na politických demonstracích a jiných akcích, při nichž docházelo k projevům nespokojenosti se společensko-ekonomickou situací v zemi jeho původu, ale nevyvolala vůči němu následně odezvu státní administrativy, není pronásledováním ve smyslu § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Pronásledováním nejsou ani nezákonné postupy určitých složek státní správy, pokud se je žadatel o azyl nepokusil řešit instančním či jiným právním způsobem“.*

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 2. 2006, č. j. 3 Azs 442/2004 – 61, dostupném na www.nssoud.cz, též dovodil, že: „*Ojedinělý krok směřující k uplatňování politických práv (v daném případě jedna tvrzená účast na demonstraci) nelze považovat za natolik intenzivní postoj, který by bylo možno považovat za uplatnění zákonného důvodu pro udělení azylu spočívajícího v pronásledování za uplatňování politických práv a svobod. Stejně tak tvrzenou skutečnost, že manžela v místě bydliště bez uvedení důvodu hledali policisté, rovněž nelze bez dalšího považovat za skutečnost objektivně zakládající odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství stěžovatelka má, tak jak má na mysli § 12 zákona o azylu*.“

Zásadní pro posouzení celé věci je tedy podle krajského soudu otázka, zda žalobce byl za účast na demonstraci dne 15. 11. 2012 ve Vietnamu skutečně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, či nikoliv. Jak vyplývá z citované judikatury, ojedinělá účast občana na protivládní demonstraci bez odezvy státní administrativy, aniž by zde byly jeho dřívější dlouhodobé a intenzivní postoje k uplatňování politických práv, není natolik intenzivním postojem, který by bylo možno považovat za uplatňování zákonného důvodu pro udělení azylu spočívajícího v pronásledování za uplatňování politických práv a svobod. Přistoupí-li ke shora uvedenému i represivní odezva státní administrativy vykazující zřejmou nepřiměřenost a nepochopitelnou tvrdost, je třeba pečlivě hodnotit celou záležitost ve všech souvislostech z hlediska toho, zda již nejde o pronásledování (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014 - 29, dostupný na www.nssoud.cz).

Krajský soud vázán právním názorem zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014 - 29, s cílem umožnit žalobci věrohodně prokázat pravdivost svého tvrzení o odsouzení k trestu odnětí svobody v délce 6 měsíců za účast na demonstraci ve Vietnamu konané dne 15. 11. 2012 vyzval žalobce, aby ve lhůtě 2 měsíců předložil správnímu soudu písemný důkaz, jímž by prokázal uvedené odsouzení.

Naproti tomu nepovažoval krajský soud za účelné provádět důkaz o žalobcem tvrzené skutečnosti prostřednictvím výslechu svědků - příbuzných žijících ve Vietnamu, kteří měli žalobci tuto skutečnost sdělit. Je tomu tak proto, že rozhodující je právě obsah vyžadovaného dokladu, a nikoliv jejich osobní výpověď.

Přestože uvedená výzva byla zástupci žalobce doručena do datové schránky dne 4. 6. 2014, do dne vydání rozsudku dne 28. 11. 2014 nebyl krajskému soudu žádný písemný důkaz doručen. Krajský soud proto uzavřel, že žalobce neprokázal jím tvrzenou rozhodnou skutečnost, kterou byl jeho trestní postih za účast na demonstraci ve Vietnamu dne 15. 11. 2012.

Za této situace krajský soud nepokládal za účelné odstraňovat rozpory a nejasnosti mezi popisem rozhánění demonstrace a následných úkonů policejních orgánů, který žalobce uváděl při pohovoru v průběhu správního řízení a mezi popisem uváděných událostí žalobcem při ústním jednání dne 16. 1. 2014 před správním soudem. Tyto okolnosti totiž nemohou mít žádný vliv na závěr, že žalobce neprokázal své pronásledování ani hrozbu pronásledování ve Vietnamu. Je tomu tak proto, že samotná účast žalobce na jediné demonstraci, aniž by byla prokázána represivní odezva státní administrativy, spočívající v tvrzeném uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, není natolik intenzivním postojem, ve kterém by bylo možno spatřovat pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, a to ani v případě, že by byla pravdivá verze žalobce, že byl po demonstraci bit a na jeden den zadržen policejními orgány.

Žalobce tak nesplňoval zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu.

Krajský soud neshledal ani důvody pro možnost udělení azylu podle ust. § 13 zákona o azylu. V této souvislosti odkázal na citaci rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2013, č.j. 7 Azs 21/2013 - 29, podle které „v souvislosti s rodinným životem stěžovatele není na místě ani shora uvedená stížní námitka poukazující na existenci důvodu pro udělení azylu podle ust. § 13 zákona o azylu. Je tomu tak proto, že manželce ani dceři stěžovatele, které jsou vietnamskými státními příslušnicemi, nebyl udělen azyl podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu (§ 13 odst. 1 zákona o azylu)“.

Co se týče posouzení toho, zda žalobce splňuje důvody pro udělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu, žalovaný vycházel z informací, které jsou součástí spisového materiálu – z Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 7. 7. 2011, č. j. 106941/2011-LPTP, z Informace Ministerstva zahraničních věcí ze dne 5. 12. 2012, č. j. 123004/2012-LPTP a z aktuálního znění Infobanky ČTK „Země světa, Vietnam“. Na základě těchto materiálu však nedospěl k závěru, že by v případě žalobce existovaly

důvodné obavy, že pokud by byl vrácen do státu, jehož je státním občanem, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy. Žalobce nijak nezpochybňoval závěr, že by mu v zemi původu hrozilo uložení trestu smrti nebo jeho vykonání, stejně tak nenamítá, že by na území Vietnamu probíhal takový ozbrojený konflikt, který by bylo možné pokládat ve vztahu k žalobci za vážnou újmu ve smyslu ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu. Žalobce ve své žalobě jen polemizoval se závěry žalovaného ohledně hrozícího nebezpečí vážné újmy ve smyslu ust. § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu (hrozící mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu). Nutno však konstatovat, že žalobce v této souvislosti poukazoval na hrozící trestní stíhání za účast na demonstraci. Tuto skutečnost se mu však nepodařilo prokázat, ačkoliv mu byl k tomu poskytnut dostatečný časový prostor.

Krajský soud musel opět přisvědčit argumentaci žalovaného, že u žalobce nejsou dány ani důvody k udělení doplňkové ochrany ve smyslu ust. § 14b odst. 1 zákona o azylu. Žalobce výslovně uvedl, že byť měl původně v České republice přítelkyni, s kterou se mu narodila dcera, jejich přítomnost v České republice neměla žádnou spojitost s jeho žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Rovněž intenzita jejich vzájemného soužití, kdy žalobce byl s přítelkyní v osobním kontaktu jen v roce 2009 a poté až začátkem roku 2013, nesvědčí o stabilitě jejich vztahu, byť spolu uzavřeli manželství dne 15. 3. 2013. V této souvislosti nelze odhlédnout ani od skutečnosti, že jak žalobce, tak jeho manželka a děti, jsou státními příslušníky Vietnamu a nic jim nebrání realizovat společný rodinný život v jejich vlasti, popřípadě v jiném státě, kde budou mít všichni legální pobyt. Jako jediná překážka, která by žalobci a jeho rodině bránila v návratu do Vietnamu, bylo zmíněné údajné odsouzení žalobce za jeho účast na demonstraci, tuto skutečnost však žalobce nijak neprokázal. Krajský soud proto neshledal ani naplnění zákonných podmínek pro udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny ve smyslu ust. § 14 b zákona o azylu. Je tomu tak i proto, že manželka ani děti žalobce nejsou osobami požívající doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu.

Krajský soud také nesouhlasí se závěrem, že by se žalovaný správní orgán nedostatečně zabýval osobními vztahy žalobce k dalším osobám žijícím na území České republiky. Co se týče návrhu zástupce žalobce na provedení dokazování za účelem zjištění vztahu žalobce k mimomanželskému synovi M. M., jde o návrh zcela nadbytečný. Žalobce sám vypověděl, že u jeho syna je nařízena ústavní výchova, na kterého neplatí žádné výživné a v roce 2009 dokonce probíhalo řízení o popření otcovství. Je tedy zcela zřejmé, že mezi žalobcem a jeho synem neexistuje žádný intenzivní vztah. Krajskému soudu proto není zřejmé, k prokázání jakých skutečností by dokazování mělo sloužit.

Ze všech uvedených důvodů proto krajský soud žalobu jako zcela nedůvodnou zamítl.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou opřel o ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s.

Stěžovatel především namítl, že řízení před krajským soudem trpí vadou, která spočívá v neúplnosti dokazování a zjištěného skutkového stavu.

Žalobou napadené správní rozhodnutí konstatuje, že uvedený účastník řízení nebyl po rozehnání demonstrace nijak pronásledován. To ale nikdo, a ani správní orgán, nemůže vědět. Je tomu tak proto, že pokud stěžovateli policisté sdělili, že bude ještě vyslechnut a od té doby se skrýval až do doby svého odjezdu, nelze takový závěr učinit. Naopak je pravděpodobné, že byl policií hledán, ale díky tomu, že se skrýval, podařilo se mu vyhnout trestu za ojedinělou politickou angažovanost. Bez dalšího zjišťování skutkového stavu věci proto nelze učinit závěr o tom, že stěžovatel nebyl pronásledován. Ze správního rozhodnutí je také patrno, že se správní orgán nedostatečně zabýval jeho rodinnými poměry, ač svým rozhodnutím by mohl výrazně zasáhnout do rodinných vztahů jeho blízkých, a že tedy správní řízení proběhlo bez řádného dokazování.

Krajskému soudu je třeba především vytknout, že ve věci samé rozhodl napadeným rozsudkem ze dne 28. 11. 2014, aniž by předtím nařídil ústí jednání.

Je skutečností, že správní soud před svým rozhodnutím vyzval stěžovatele k předložení důkazů v písemné formě, jimiž by mohl prokázat věrohodnost svého tvrzení o odsouzení k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců ve Vietnamu za účast na protivládní demonstraci dne 15. 11. 2012. Bylo proto třeba, aby zajistil od svých příbuzných ve Vietnamu doručení originálů příslušných dokumentů o svém odsouzení. Předložení dokumentů správnímu soudu bylo požadováno do 2 měsíců od doručení výzvy. Krajský soud se v mezidobí nepokusil odstranit rozpory ve výpovědi stěžovatele týkající se pronásledování, zatčení a skrývání a podle písemného vyhotovení napadeného rozsudku to nepovažoval ani za potřebné. Přitom v posledním zrušovacím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014 – 33, bylo na straně 9 uvedeno: „*Stěžovatel by proto měl dostat základní možnost, aby mohl svá tvrzení o odsouzení k trestu odnětí svobody ve Vietnamu prokázat, nikoliv však jen vlastním tvrzením, ale minimálně i předloženými důkazy v písemné podobě, mají-li je k dispozici jeho příbuzní. Obdobně je tomu, i pokud jde o důkazy ohledně neudělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, které je třeba doplnit i o podrobnější zprávy o stavu dodržování lidských práv ve Vietnamské socialistické republice v rozhodné době.*“ Z napadeného rozsudku však není patrno, že by byly podrobnější zprávy vůbec vyžádány. V každém případě, i kdyby byly zprávy vyžádány, stěžovatel neměl žádnou možnost se před správním soudem k těmto materiálům vyjádřit.

Nejvyšší správní soud ve výše uvedeném zrušovacím rozsudku rovněž uvedl, že: „*V tomto řízení bude na krajském soudu, aby výslechem stěžovatele odstranil rozpory mezi popisem rozhánění demonstrace a následných úkonů policejních orgánů, který uváděl při pohovoru (policie demonstranty honila a bila je, a některé lidi, včetně jeho zatkla, vyslýchala a poté propustila) a mezi popisem uváděných událostí, které přednesl při ústním jednání dne 16. 1. 2014 (nebyl zadržen na policejní stanici a jelikož byl jen sledován, schovával se), dále objasnil důvody jeho rozdílných tvrzení u pohovoru a ústního jednání a označil tvrzení, které bylo pravdivé. Zjištění skutečného stavu věci ohledně shora uvedeného pak bude východiskem pro posouzení obsahově shodnosti či neshodnosti tvrzení a výpovědí stěžovatele, ale také pro posouzení přesvědčivosti a věrohodnosti těchto projevů stěžovatele.*“ Vzhledem k této části odůvodnění rozsudku Nejvyššího správního soudu rovněž stěžovatel oprávněně očekával, že dojde k nařízení ústního jednání. Přes tuto skutečnost však k nařízení jednání ani k jeho výslechu nedošlo.

Posléze z napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014 – 33, vyplývá, že krajský soud měl vyzvat stěžovatele nejen k předložení originálů listin prokazujících jeho odsouzení ve Vietnamu za účast na protivládní demonstraci, ale ten měl být vyslechnut k rozporům v jeho výpovědi, a to jak dlouho ví o tvrzené skutečnosti. Zjištění v uvedeném směru a případné doplnění dokazování o zprávu ohledně dodržování lidských práv ve Vietnamu v rozhodné době by pak mohlo být i nutným doplněním celkové úvahy o tom, zda stěžovatel byl skutečně ve své vlasti vystaven pronásledování ve smyslu zákona o azylu či nikoliv.

Jak již bylo uvedeno, krajský soud v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu vyzval stěžovatele k předložení listinného dokladu o jeho odsouzení ve Vietnamu za účast na protivládní demonstraci dne 15. 11. 2012. Stěžovatel se také pokusil tento doklad získat, ale bezvýsledně. Listinný doklad byl sice odeslán prostřednictvím doručovatele poštovních zásilek z Vietnamu, ale nikdy nebyl doručen na adresu stěžovatele. Je tak zcela pravděpodobné, že byl zadržen státními orgány Vietnamské socialistické republiky. Za této situace měl správní soud zjistit důvody, pro které nebyl důkaz předložen a případně umožnit stěžovateli jiným způsobem nahradit požadovaný důkaz. Ze žádosti správního soudu o předložení listinného důkazu o odsouzení stěžovatele ve Vietnamu přitom nebylo patrno, že v případě nepředložení požadovaných písemností bude stěžovatel neúspěšný, že nebude nařízeno ústní jednání a že bude vydáno rozhodnutí. Tím, že krajský soud nenařídil v projednávané věci jednání, při kterém by mohl vyslechnout stěžovatele k tomu, z jakých důvodů nepředložil požadované listiny a nepokusil se odstranit rozpory v jeho výpovědích, porušil právo stěžovatele na spravedlivý proces.

Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalované Ministerstvo vnitra v písemném vyjádření ke kasační stížnosti odkázalo na vlastní podání a výpovědi stěžovatele i na obsah správního a soudního rozhodnutí. Skutečný stav věci byl zjištěn přesně a úplně, a podkladem pro toto zjištění byly zejména žádost stěžovatele o udělení azylu a pohovor se stěžovatelem.

Ministerstvo vnitra proto navrhlo, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu při vázanosti rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je opodstatněná.

Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vychází z toho, že i v řízení o kasační stížnosti se kasační soud řídí dispoziční zásadou. Je provedením této dispoziční zásady, jestliže ustanovení § 106 odst. 1 s. ř. s. ukládá stěžovateli povinnost označit rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvést, z jakých důvodů (skutkových a právních) toto soudní rozhodnutí napadá a považuje výroky tohoto rozhodnutí za nezákonné. Rozsah napadení soudního rozhodnutí a uvedení skutkových a právních výhrad znamená povinnost stěžovatele tvrdit, že soudní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonu nebo jinému předpisu, který má charakter předpisu právního a toto tvrzení musí

také odůvodnit. Činnost kasačního soudu je pak ohraničena rámcem takto vymezeným (rozsah napadení soudního rozhodnutí a skutkové a právní důvody nezákonnosti tohoto rozhodnutí) a tento soud se musí omezit na zkoumání napadeného rozhodnutí jen v tomto směru, nejde-li ovšem o vadu, k níž musí hledět z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Nedostatek stěžovatelova tvrzení, že vydáním napadeného soudního rozhodnutí byl porušen zákon nebo jiný právní předpis, představuje vadu kasační stížnosti, která brání jejímu věcnému vyřízení. I při nejmírnějších požadavcích proto musí být z kasační stížnosti poznatelné, v kterých částech a po jakých stránkách má Nejvyšší správní soud napadené soudní rozhodnutí zkoumat, přičemž kasační soud není povinen ani oprávněn sám vyhledávat možné nezákonnosti soudního rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud předesílá, že se projednávanou věci zabývá již potřetí.

Nejvyšší správní soud nejprve rozsudkem ze dne 22. 8. 2013, č. j. 7 Azs 21/2013 - 29, zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 5. 2013, č. j. 22 Az 5/2013 – 42, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

V tomto rozsudku vyslovil, že bude na krajském soudu, aby po zjištění, že stěžovatel nerozumí českému jazyku v zásadě srovnatelně dobře jako jazyku vietnamskému, ustanovil stěžovateli tlumočníka z jazyka vietnamského a při ústním jednání mu umožnil za pomoci tlumočníka uplatňovat práva v soudním řízení [přednesení a rozvedení žaloby, vyjádření k obsahu učiněných přednesů a jiných vyjádření, dotazy k účastníkům řízení či k případným svědkům, doplnění svých tvrzení o pronásledování v zemi původu o přednesy a zjištění ohledně toho, zda v době od poloviny prosince 2012 až do dne konání ústního jednání dne 30. 5. 2013 byl předmětem zvýšeného zájmu vietnamských státních orgánů v souvislosti s účasti na demonstraci dne 15. 11. 2012 a následným zadržením na policejní stanici (pátrání po jeho pobytu, obvinění z trestného činu, odsouzení v nepřítomnosti pro účast na demonstraci, apod.).]. Zjištění v uvedeném směru a případné další doplnění dokazování by pak mohlo být i nutným doplněním celkové úvahy o tom, zda stěžovatel byl skutečně ve své vlasti vystaven pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Teprve poté vydá krajský soud rozhodnutí, které bude nejen přezkoumatelné a přesvědčivé, ale bude také odpovídat zákonu.

Nejvyšší správní soud poté rozsudkem ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014 – 29, zrušil rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 16. 1. 2014, č. j. 22 Az 5/2013 – 80, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

V tomto rozsudku vyslovil, že bude na krajském soudu, aby výslechem stěžovatele odstranil rozpory mezi popisem rozhánění demonstrace a následných úkonů policejních orgánů, který uváděl při pohovoru (policie demonstranty honila a bila je, a některé lidi, včetně jeho zatkla, vyslýchala a poté propustila) a mezi popisem uváděných událostí, které přednesl při ústním jednání dne 16. 1. 2014 (nebyl zadržen na policejní stanici a jelikož byl jen sledován, schovával se), dále objasnil důvody jeho rozdílných tvrzení u pohovoru a ústního jednání a označil tvrzení, které bylo pravdivé. Zjištění skutečného stavu věci ohledně shora uvedeného pak bude východiskem pro posouzení obsahově shodnosti či neshodnosti tvrzení a výpovědí stěžovatele, ale také pro posouzení přesvědčivosti a věrohodnosti těchto projevů stěžovatele. Zásadní pro posouzení věci stěžovatele však je to,

zda byl stěžovatel ve Vietnamu skutečně odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců za účast na demonstraci dne 15. 11. 2012. Konkrétní způsoby zákonného zjištění této skutečnosti jsou pochopitelně na krajském soudu. Nejsnazší patrně ale bude, aby krajský soud stěžovatele vyzval k zajištění a k předložení originálů potřebných dokumentů, které se ho týkají, od svých příbuzných správnímu soudu v přiměřené lhůtě, jež by prokazovaly uvedenou skutečnost, v nejhorším případě i ověřených kopií, z nichž by se dalo věrohodně usuzovat na to, zda stěžovatel byl či nebyl odsouzen za účast na demonstraci dne 15. 11. 2012 k 6 měsícům odnětí svobody. Stěžovatel by měl být dotazován i k tomu, jak dlouho (od jakého data ví o této tvrzené skutečnosti). Zjištění v uvedeném směru a případné další doplnění dokazování o zprávu ohledně dodržování lidských práv ve Vietnamu v rozhodné době by mohlo být i nutným doplněním celkové úvahy o tom, zda stěžovatel byl skutečně ve své vlasti vystaven pronásledování ve smyslu zákona o azylu či nikoliv. Teprve po takovém doplnění dokazování, ale případně i po doplnění dokazování dalším a následném právním posouzení zjištěného skutkového stavu ve světle judikatury správních soudů, by mohl vydat krajský soud nové rozhodnutí, které musí být nejen přezkoumatelné a přesvědčivé, ale musí především odpovídat zákonu.

Krajský soud nejprve vyžádal dne 26. 5. 2014 od zástupce stěžovatele předložení důkazů v písemné formě, jimiž může stěžovatel prokázat věrohodnost svého tvrzení o svém odsouzení k trestu odnětí svobody ve Vietnamu (stěžovatel měl podle krajského soudu zajistit od svých příbuzných ve Vietnamu doručení originálu dokumentů, případně ověřených kopií, z nichž by mělo vyplývat, že byl odsouzen za účast na protivládní demonstraci dne 15. 11. 2012 a předložit je správnímu soudu do dvou měsíců). Tato žádost byla doručena zástupci stěžovatele dne 4. 6. 2014.

Krajský soud poté po uplynutí lhůty, ale bez zjištění důvodů, pro které nebyl rozhodující důkaz z Vietnamu stěžovatelem předložen, především však bez nařízení ústního jednání a bez splnění zákonných podmínek pro postup podle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s., vydal rozsudek ze dne 28. 11. 2014, č. j. 22 Az 5/2013 – 116, kterým zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 7. 2. 2013, č. j. OAM-17/ZA-ZA06-ZA04-2013, jímž stěžovateli nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu.

Také tento rozsudek krajského soudu je napaden kasační stížností, o níž se rozhoduje v tomto rozsudku Nejvyššího správního soudu.

Podle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. soud může rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhli nebo s tím souhlasí. Má se za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

Podle ust. § 76 odst. 3 s. ř. s. nejsou-li důvody pro postup podle ustanovení odstavců 1 a 2 (zrušení přezkoumávaného rozhodnutí bez jednání, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti) nebo podle § 51 (souhlas s rozhodnutím bez jednání), nařídí předseda senátu, resp. samosoudce jednání.

Pravidlem při soudním rozhodování je vždy nařízení ústního jednání, aby byla zachována zásada ústnosti a veřejnosti soudního jednání (srov. též čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 96 odst. 2 Ústavy). Výjimkou z této zásady je možnost soudu projednat věc bez nařízení jednání, tato výjimka však musí být vykládána s ohledem na zájmy účastníka řízení restriktivně, neboť je to účastník řízení, o jehož právech se rozhoduje, a tento účastník také s řízením disponuje.

Základním vodítkem pro výklad této problematiky jsou tedy ust. čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy, podle nichž má každý právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem provedeným důkazům. Veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem. Účastníkům řízení tudíž svědčí základní právo, dané jim Listinou základních práv a svobod a Ústavou, kterým je právo se ve své věci takového řízení (jednání před soudem) osobně účastnit, zpravidla bez ohledu na to, zda by jejich přítomnost měla vliv na vynesení rozhodnutí. Jestliže proto krajský soud přítomnost účastníkům řízení neumožní, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva, dané jim uvedeným články Listiny základních práv a svobod a Ústavou (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03, dostupný na www.nalus.usoud.cz).

V řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu je proto charakteristická dispoziční zásada, v níž se zrcadlí ústavně garantovaný princip autonomie vůle. Jsou to tedy především účastníci řízení, kteří svými dispozičními úkony realizují zásadní vliv na průběh řízení před správním soudem, jakož i na vymezení jeho předmětu. Touto úvahou se také zabýval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 22. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 819/07, dostupný na www.nalus.usoud.cz, ve kterém konstatoval, že otázka, zda krajský soud o žalobě rozhodne bez jednání anebo s jednáním (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), závisí na procesních stranách. Procesní situace a vyhlídky účastníka řízení či možnosti jeho fyzické účasti u krajského soudu se pochopitelně mohou po dobu řízení výrazně měnit, a proto také účastník, který původně netrval na nařízení jednání, na něm později může mít výrazný zájem. Lze proto uzavřít, že pokud účastník řízení, který původně - výslovně či mlčky - netrval na jednání, a sdělí krajskému soudu až do doby rozhodnutí o žalobě, že žádá o nařízení jednání, je povinností tohoto soudu jednání nařídit, ledaže jde o některou ze zákonných výjimek, předvídaných v ust. § 51 odst. 2 s. ř. s.

Otázkou nutnosti nařízení jednání v řízení před krajskými soudy se zabýval i Nejvyšší správní soud, který rovněž dovodil, že účastníku nelze upřít právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci. Rozhodl-li proto krajský soud o věci bez nařízení jednání, aniž byly splněny zákonné podmínky uvedené v § 51 odst. 1 s. ř. s., došlo v řízení k vadě, jež mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, a je proto důvodem pro jeho zrušení podle ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2004, č. j. 6 Azs 28/2003 - 59, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 482/2005).

V nyní projednávané věci se právě krajský soud dopustil shora uvedené chyby, protože rozhodl rozsudkem ze dne 28. 11. 2014, č. j. 22 Az 5/2013 - 116, o zamítnutí žaloby stěžovatele bez nařízení jednání, aniž byly splněny zákonné podmínky uvedené

v ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. (účastníci řízení tento postup nenavrhli a ani s ním nesouhlasili). Již tato skutečnost postačuje ke zrušení uvedeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení, bez ohledu na to, zda by přítomnost účastníků měla vliv na vynesení rozhodnutí.

Stěžovatel navíc tento postup krajskému soudu v kasační stížnosti vytýká a z předchozího kasačního rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyplývá, že by jednání s ohledem na povahu věci mělo být nařízeno, navíc za situace, že se ve věci již ústní jednání konala.

Krajský soud neměl vydávat napadený rozsudek bez nařízení jednání i z dalšího důvodu.

Jak již bylo uvedeno, podle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s. krajský soud může se souhlasem účastníků řízení rozhodnout o věci samé bez nařízení jednání (toto ustanovení tedy dává soudu možnost – nikoliv však povinnost – rozhodnout bez nařízení jednání za splnění podmínky souhlasu účastníků řízení s takovým postupem); nelze však takto postupovat, pokud zde nastoupí skutečnost, za níž je krajský soud povinen jednání nařídit. Takovou skutečností je i situace, kdy má krajský soud provádět dokazování, tedy přečtením písemností, které jsou důležité pro posouzení věci samé nebo i výslechem svědka. V tomto případě zákon neponechává na úvaze krajského soudu, zda jednání nařídí či nikoliv, nýbrž kogentně v § 77 odst. 1 s. ř. s. stanoví povinnost jednání nařídit (arg. dokazování provádí soud při jednání).

Nejvyšší správní soud nemohl přehlédnout, že stěžovatel považuje za rozhodné provedení důkazu především přečtením listin týkajících se jím tvrzeného odsouzení k nepodmíněnému trestu ve Vietnamu za účast na protivládní demonstraci dne 15. 11. 2012 a listin ohledně dodržování lidských zpráv ve Vietnamu v rozhodné době. Krajský soud tak zvoleným postupem znemožnil účastníkům řízení (především stěžovateli) klást otázky, předložit ke svým tvrzením další relevantní důkazní prostředky, rozvést při jednání argumentaci k žalobním bodům v dané věci, čímž ve svém důsledku zasáhl i do ústavně zaručených práv účastníků řízení, garantovaných již uvedenými čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a čl. 96 odst. 2 Ústavy. Krajský soud z uvedených důvod zatížil řízení vadou, která také mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

Nejvyšší správní soud se proto v důsledku uvedené vady řízení již nezabýval dalšími kasační námitkami stěžovatele, neboť by to - za tohoto procesního stavu - bylo nadbytečné (shodně nálezy Ústavního soudu ze dne 19. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 18/04 a ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. I. ÚS 560/03, oba dostupné na www.nalus.usoud.cz) a navíc by sám zatížil své rozhodnutí podstatnou vadou, která by mohla mít za následek nezákonnost rozhodnutí ve věci samé (vyjadřoval by se k námitkám, které v případě výslechu svědků, dotazů účastníků řízení a dalších provedených důkazů mohou obsahově doznat podstatných změn nebo již vůbec nevyvstanou, a předjímal by tak do jisté míry i rozhodnutí krajského soudu).

Nejvyšší správní soud z uvedených důvodů dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 11. 2014, č. j. 22 Az 5/2013 –

116, je opodstatněná, a proto napadený rozsudek podle ust. § 110 odst. 1 věty první před středníkem s. ř. s. zrušil, a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

V tomto řízení bude na krajském soudu, aby po nařízení ústního jednání, provedení dokazování v rozhodném směru, které je obsaženo nejen v tomto rozsudku, ale i v posledním zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2014, č. j. 7 Azs 35/2014 - 29, a po následném právním posouzení zjištěného skutkového stavu ve světle judikatury správních soudů, vydal nové rozhodnutí, které musí být nejen přezkoumatelné a přesvědčivé, ale musí především odpovídat zákonu.

Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je tento soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud ve věci rozhodl v souladu s ust. § 109 odst. 2 s. ř. s., podle něhož rozhoduje kasační soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, neboť neshledal důvody pro jeho nařízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** žádné opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. ledna 2015

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu